

Beoordeling van de bachelorscriptie van Renata Doanova, getiteld *De hedendaagse Nederlandse streekroman*.

Deze scriptie heeft als onderwerp de beschrijving van de hedendaagse Nederlandse streekroman, een interessant en zeer actueel thema. Het werkstuk bevat een zeer overzichtelijke indeling met inleiding, vraagstelling, samenvatting en conclusie. Verder bevat de scriptie een theoretisch en analytisch deel. De formele aspecten van de scriptie wijzen op grote zorgvuldigheid in de werkwijze en de bibliografie is verzorgd en correct. Er is een coherent systeem van literatuurverwijzingen gekozen, er zijn goede titelbeschrijvingen (met goed onderscheid tussen cursief en aanhalingstekens) en er is een juist gebruik van voetnoten te zien. De scriptie getuigt van een redelijke kennis van het apparaat van de Neerlandistiek, dat echter niet altijd even verstandig gebruikt wordt. (Hierover hieronder meer). Het taalgebruik is niet geheel foutloos, maar bovengemiddeld goed, zeker voor een bachelorscriptie. Even een paar kleine inhoudelijke foutjes: de term comparatief is verkeerd gebruikt, en Anne de Vries is een man.

Als hoofdvraag van haar scriptie zoekt Renate antwoord op de vraag welke kenmerken van de streekroman terugkomen in de romans *Joe Speedboot* (2005) van Tommy Wieringa en *Boven is het stil* (2006) van Gerbrand Bakker. Deze gegevens vragen even om een pas op de plaats. Als zij gevraagd had, of er kenmerken van de streekroman te zien waren in de twee romans, dan was de mogelijkheid opengebleven dat de twee romans geen streekromans zijn. Maar in haar *Abstract* schrijft zij 'twee hedendaagse Nederlandse streekromans' (zeg maar: een nieuw type hedendaagse streekromans) uitgekozen te hebben, die zij wil plaatsen in de theorie over het genre streekroman. Op zichzelf bezien is dit een heldere vraag, maar zij gaat in deze werkwijze voorbij aan recente ontwikkelingen in de Neerlandistiek. Door deze vraagstelling houdt Renate namelijk a priori vast aan de term 'streekroman', en miste daardoor bij het zoeken van secundaire literatuur een ruime hoeveelheid nieuwe benaderingen van hetzelfde verschijnsel door twee onderzoeksgroepen. De ene, onder leiding van Dirk de Geest onderzoekt 'de retoriek van het regionale', waarin 'het poetisch profiel' en de geschiedenis van de streekliteratuur in Vlaanderen en Nederland (1900-1960) onderzocht wordt. De andere benadering van Erica van Boven gaat uit van de publieksgerichtheid van de literatuur en kijkt naar de toepasbaarheid van het Angelsaksche begrip *middlebrow* op dit type literatuur. (Hierover Krol in *Praagse perspectieven* 8, artikel over Franca Treur: binnenkort op *Praagse perspectieven* 9 spreken De Geest en Van Boven over hun onderzoek).

Nu werkt Renate met onnodig verouderde definities ter toetsing, namelijk die van *Lexicon van literaire termen* en die van Xandra Schutte uit haar artikel 'Rozen en doornen' in *De Groene Amsterdammer* (mei 1998). Die definities zijn overigens wel goed gekozen omdat bv Schutte streekromans 'in eigenlijke zin' beschrijft, aldus Renate, per definitie 'minderwaardig, damesromans, replica's van klassieke voorgangers, geen volwaardige literatuur, boeken die niet in de boekhandel te vinden zijn' en 'bij niet-literaire uitgeverijen' uitkomen. Maar methodisch gezien was in dit geval een sociologische benadering, zoals Van Boven geeft, vruchtbaarder geweest, omdat dan de streekroman bezien had kunnen worden vanuit het literaire segment van productie (uitgevers, boekhandel etc) en receptie (lezerspubliek, critici); zo had ze materiaal in handen gekregen om in haar scriptie de definities onderscheidend te gebruiken.

In het analytische deel doet Renate zich kennen als een onderzoekster met goed interpretatief vermogen. Op overtuigende wijze behandelt zij de wereld aan personages in *Joe Speedboot* en de grote rol die de verhaalmotieven in het werk spelen. Helaas gebruikt zij de term 'leidmotief' op niet juiste wijze, omdat ze er het grondmotief of centraal thema mee bedoelt (zie *Literair*

mechaniek). Ook komt het gehele motievenonderzoek veel te intuïtief tot stand, omdat zij geen onderscheid maakt tussen: verhaalmotieven en bijpassende abstracte motieven. In een juiste werkwijze leidt het onderzoek van verhaalmotieven en bijpassende abstracte motieven tot een grootste gemene deler van het: grondmotief. Mijn vraag is of Renate tijdens de ondervraging een demonstratie van deze correcte wijze van motievenonderzoek wil geven, aan de hand van *Boven is het stil*.

Dit gezegd hebbend blijft toch een bachelorscriptie over die op een heldere en consequente wijze een zinvolle tocht door een onderzoeksgebied maakt. De uitkomst van het onderzoek blijft staan, al is geen recente secundaire literatuur gebruikt. Renate beantwoordt haar deelvragen systematisch en onderscheidt in haar conclusie zeer nauwgezet welke kenmerken ze wel en niet gevonden heeft. In haar conclusie heeft ze inderdaad overtuigend aangetoond, dat beide geanalyseerde romans de uitstraling van de traditionele streekroman hebben; bovendien laat ze zien, dat de door Schutte gegeven kenmerken in verwaarloosbare mate worden aangetroffen.

Al heb ik dan de nodige wetenschappelijke bedenkingen, dat neemt niet weg dat ik respect heb voor de methodische vasthoudendheid, de nauwgezetheid, en de vindingrijkheid waarmee Renata zich een goede weg door deze materie gebaad heeft. Mogelijk heeft zij de gelegenheid om in de masterfase van de studie deze bachelorscriptie aan te passen aan nieuw onderzoek.

Graag ken ik het judicium zeer goed toe (1) aan deze bachelorscriptie.

E. J. Krol

(september 2013)